

Galambos István – Schmidt Dávid

**RÓMER FLÓRIS HERBÁRIUMI CSEREKAPCSOLATAI
A MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM NÖVÉNYTÁRA
TÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYÉBEN FENNMARADT
MAGÁNGYŰJTEMÉNYE ALAPJÁN**

Bevezetés

Az MTM Növénytár Történeti Gyűjteményéből előkerült, Rómer Flóris által gyűjtött növényeket is tartalmazó faszcikuluszok herbáriumi lapjainak feldolgozása kettős célt szolgált:

- A Rómer Flóris által gyűjtött lapok feldolgozása, elemzése (Galambos – Schmidt 2015, 2017),
- a faszcikuluszok eredetének tisztázása a többi gyűjtő adatainak elemzésével.

A második célkitűzés az időközben előkerült irodalmi adatok alapján tisztázódott: a gyűjteményrész József nádor (József Antal János főherceg 1776–1846) és utódai herbáriumának része volt (Jávorka 1942; Zólyomi 1942), ezért újabb célként fogalmaztuk meg Rómer herbáriumi cserekapcsolatainak vizsgálatát. Erre az adott lehetőséget, hogy e gyűjteményrésztől és egy perui páfránygyűjteménytől eltekintve a nádor család herbáriumuk csak a családtagok gyűjtéseit tartalmazza, így a Rómer gyűjtései mellett található lapok általa kerültek a gyűjteménybe. Ez más Rómer-lapokat tartalmazó herbáriumok esetében (Pannonhalmi Gyűjtemény, Pécs; Czuczor Gergely Gimnázium, Győr) nem bizonyos, mivel mások (pl. Ballay Valér, Majer Móric) is cserélhettek herbáriumi lapokat, melyek az említett gyűjteményekben nyerhettek elhelyezést.

Rómer és a bécsi botanikai csereegylet kapcsolata

A XVIII–XIX. században a növénygyűjtés és herbáriumkészítés a botanikával tudományos szinten foglalkozó szakemberek számára a munka nélkülözhetetlen velejárója volt, amellyel eredményeiket dokumentálták. Ide számíthatók a korabeli orvosok és gyógyszerészek is, mivel a XX. század elejéig gyógyszereink anyagát növényi, állati és ásványi eredetű természetes anyagok szolgáltatták.

Egy-egy begyűjtött növény préselése, felragasztása és cédulázása során keletkeznek a herbáriumi lapok, amelyek esztétikailag különösen szépek is lehetnek. Mint minden természettudományos lelet, így az élő növények és a herbáriumi lapok gyűjtése is kiváltotta a természetet kedvelő amatőrök érdeklődését, akik amellet, hogy kedvtelésüknek hódoltak, igyekeztek ritka fajok példányaihoz is hozzájutni, így emelve herbáriumuk értékét. Erre a célra jöttek létre a csereegyletek a XIX. század első felétől (az első 1819-ben Prágában), tagjai a beküldött növényekből rendelhettek, illetve maguk is adhattak példányokat csere céljára.

A Bécsben működő botanikai cseregyelet (Botanisches Tauschverein in Wien) 1846-ban jött létre Alexander Skofitz vezetésével. Az egyesület működéséről, illetve a cserepéldányok kínálatáról külön rovatban számolt be a szintén Skofitz által szerkesztett *Österreichisches Botanisches Wochenblatt* (1851–1857), majd az *Österreichische Botanische Zeitschrift* (1858-tól), egészen az egyesület megszűnéséig. A tagsági díj 1852-ben 2 gulden és a beküldött növények ötöde volt (Skofitz 1852). Skofitz 1854-ben az alábbiakban jelölte meg az egyesület működésének céljait: 1) botanikai magánérdeklődésen keresztül a tudomány haladását elősegíteni a cserepéldányok révén, 2) a herbáriumok és a növényi formák kiegészítését szolgálni, 3) egyes tájegységek kutatását, valamint a botanikusok közeledését előmozdítani (Leithner – Skofitz 1856). A bécsi cseregyelet a XIX. század második felében Európa-szerte igen kiterjedt cserekapcsolati hálózatot épített ki és működtetett. Az egyesület pecsétjével ellátott herbáriumi lapok szinte minden jelentős magyarországi herbáriumban (sokszor nagy számban) felbukkannak. Megjegyzendő, hogy előbb Xántus János és Szontagh Miklós révén 1868-ban, később Richter Lajos kezdeményezésére 1876-ban hazánkban is létesült hasonló állat- és növénycsere egyesület (Klein 1877), működésük azonban nem bizonyult tartósnak.

Rómer Flóris pozsonyi kinevezését (1845 ősze) követően hamarosan tudomást szerzett a bécsi egyesület megalakulásáról. 1846. március 12-én Pozsonyból Ebenhöch Ferenchez intézett levelében írja, hogy szándékában áll a csatlakozás, ehhez részletes növénynévjegyzéket kér Ebenhöchtől. (Csécs ined.) A későbbi levelezésből megtudható, hogy Rómer elsősorban olyan növények példányait kéri Győr környékéről, amelyek Bécs vagy Pozsony térségében alig fordulnak elő, és ezért nagyobb érdeklődésre tartanak számot az egyesület tagjai körében. Így számos példányt gyűjtet Ebenhöch-hel *Gypsophila fastigiata*-ból, *Nymphoides peltata*-ból vagy *Onosma arenaria*-ból. (Csécs ined.) A nagyszámú beküldött példányért cserébe ő is hozzájutott távoli tájak érdekességeihez, ezen kívül ingyen szerezhetett be további növényeket a pozsonyi feltanodai szertár részére, mert közintézmények (iskolák, múzeumok) gyűjteményei számára az egyesület díjmentességet biztosított.

A Rómer-lapokat tartalmazó különgyűjtemény további gyűjtői

A főhercegi gyűjteményben található különgyűjteményben Rómer Flóris 207 lapja mellett 121 herbáriumi példány található meg más gyűjtőktől. A gyűjtők a bécsi cseregyelet tagjai, természetkedvelő orvosok, gyógyszerészek, egyházi személyek, katonatisztek, akik többnyire félamatőr természetbúvárként úzték a botanikát, és egymással kiterjedt cserekapcsolatot tartottak fenn. Néhány nevesebb botanikus is szerepel a gyűjtők között, például Hazslinszky Frigyes (1818–1896), Gustav (Georg) Lorinser (1811–1863), Friedrich Wilhelm Noë (1798–1858) és Alois Pokorny (1826–1886). Kiemelendő még Ballay Valér (1802–1885) bencés szerzetes is, aki — Rómerhez és Ebenhöch-höz hasonlóan — szorgalmas herbarista is volt.

A felsorolt gyűjtők többségével Rómernek nem volt személyes kapcsolata, a herbárium lapokhoz postai úton jutott hozzá. Vélhetően ismerte viszont a — szintén szerzetes — Anton Hatzit és Dominik Bilimeket.

A 121 lap összesen 22 gyűjtő között oszlik meg (1. táblázat), 7 lapon nem található meg a gyűjtő neve. A 2. táblázat az érvényes fajnevek szoros betűrendjében sorolja fel a herbárium lapok adatait. A taxonnevek forrásául — figyelemmel a közép- és déleurópai fajokra — egy internetes lap szolgált. (Plant List 2013)

A Rómer-lapok mellett talált gyűjtők rövid életrajza

Aichinger von Aichenhayn, Joseph (1789–1870)

A császári hadsereg őrnagya, majd nyugdíjasa. A Georg von Frauenfeld által 1851-ben alapított, ma is működő Zoologisch-Botanische Gesellschaft alapító tagja, ekkor (1851) Krems an der Donau-ban élt. Megjelent monográfiájában (Aichinger 1847) Bécs és környékének növényzetét dolgozta fel. 1870 júniusában, Salzburgban hunyt el.

Ballay Valér Ferdinánd (1802–1885)

Pannonhalmán 1828 és 1831 között teológiai tanulmányokat folytat, majd gimnáziumi tanár Komáromban, Sopronban, 1847-48-ban lelkész Kajáron, 1848-tól 1858-ig teológiai tanár Pannohalmán, 1866-tól haláláig püspöki könyvtáros Győrben, 1870–1885 között vikárius (helynök). Szorgos herbáriumgyűjtő tevékenységének egyik hozományaként összeállította Pannonhalma flórájának jegyzékét „Pannonhegy s vidéke némely helyeinek növényzete” címen. A kézirat (amelynek keletkezési ideje az 1860-as évekre tehető) kiadatlan maradt, a Pannonhalmi Főapátság Könyvtárában található. (Mayer é. n.) A Pannonhalmi Törzsgyűjteményben (amely jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Herbáriumában található) és a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnázium Herbáriumában fennmaradt lapok alapján Ballay herbáriumgyűjtő tevékenysége az 1845 és 1865 közötti időszakra korlátozódik, ekkor Pannonhalma és Győr környéke mellett többek között Pécs, Sopron, Lambach és Fiume területén is herbarizált.

Bilimek, Dominik (1813–1884)

Morvaországi származású ciszterci rendi szerzetes, könyvtáros, botanikus. Az 1830-as és 1840-es években Bécsújhelyen papként szolgált, 1854 és 1864 között az osztrák császárság katonai akadémiájának természetrajz professzora volt. 1864-ben Ferdinánd Miksa mexikói császár meghívására Mexikóba utazott, ahol megszervezte és első elnöke volt a mexikói természettudományi múzeumnak. Botanikai célú kiutazásainak fő célterülete hazájában a Schneeberg és környéke volt, de 1844-től megfordult a Hainburgi-rög, a Bakony-vidék és a Balaton környékén is. Nevéhez fű-

zódik az *Orchis spitzelii* első ausztriai adata. (Angetter 2015) 1848–1850-ben a Magyar Királyi Természettudományos Társulat „rendes és tankedvelő” taggá választotta. (Kovács 1851)

Buek, Johannes Nicolaus (1779–1856)

Azonos nevű édesapja kertész-botanikus, örökségét fiai vitték tovább. Buek bátyja Szentpétervár udvari kertésze volt. Az ifjabb Johann Buek Hamburgban született. 1807-ben költözött Frankfurt an der Oder városába, ahol 1827-ig patikusként tevékenykedett. Saját botanikus kertet létesített, és részt vett a helyi Lennépark megvalósításában.

Facchini, Franz (1788–1852)

Orvosi tanulmányait Innsbruckban és Páduában végezte, a dél-tiroli Vigo de Fassa-ban praktizált, majd Moenába költözve életét a botanikának szentelte. Kutatásai Dél-Tirol olasz és osztrák részére egyaránt kiterjedtek. Hátrahagyott tiroli flóráját halála után, 1855-ben jelentették meg.

Fürstenwärther, Joachim Karl Freiherr von (1809–1870)

Született Velké Mezířčiben (Gross Meseritsch), elhunyt Lasko-ban (Tüffel). Járás kapitány Radkersburgban. Az 1862-ben alapított Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark első elnöke volt.

Gebhard, Johann Nepomuk (1774–1827)

Tanulmányait szülővárosában, Freisingenben és Salzburgban végezte. Ezt követően bányáirnak a Zell am Ziller-i aranybányánál, majd Johann von Oesterreich főherceg titkáráként tevékenykedik, kinek támogatásával 1802-ben Tirolban folytat természettudományos vizsgálatokat. Később Grazban telepedett le. Hagyatékának értékes részét képezik fennmaradt naplói, melyekben az osztrák tartományokban (Salzburg, Steiermark, Tirol stb.) és Magyarországon tett utazásainak megfigyeléseit rögzítette. Nekrológjának írója szerint (H. H. 1828) kedvelt tudományterülete a botanika volt. Ennek bizonyítéka Steiermark flórájával foglalkozó munkája. (Gebhard 1821) Figyelemmel halálának évére Rómer Flórisssal nem állhatott kapcsolatban, mivel az akkor még csak 12 éves volt. Egyetlen Gbh. szignóval jelzett lapja Rómer valamely cserepartnere közvetítésével került a gyűjteménybe.

Hähnel, (? – ?)

Osztrák katonaoorvos. 1840-ben Josefstadtban szolgál, 1844-ben Sopronban. Az Opiz által szervezett csereegylet tagja (Opiz 1844). Maly (1868) Stájer flórájában számos adattal szerepel.

Hatzi, Anton (1816–1897)

Bencés szerzetes, tanár, botanikus. Életének legnagyobb részét a stájerországi Admont bencés apátságában töltötte, emellett Judenburgban természetrajzot tanított. Az 1840-es években tekintélyes növénytani gyűjtőmunkát végzett, széles körű cserekapcsolatokkal rendelkezett. Munkásságát kézírásos flórajegyzékekben és fajlistákon rögzítette (Thum 1980). A Rómer-különgyűjteményben 39 lap származik tőle.

Hazslinszky Frigyes (1818–1896)

Magyar botanikus. Életműve úttörő jelentőségű a magyarországi moszatok (algológia), gombák (mikológia), zuzmók (lichenológia) és mohák (briológia) feltárásában, leírásában és növénytani feldolgozásában. 1863-tól a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1872-től rendes tagja volt. Iskoláit Késmárkon (1837-ig), Sárospatakon (1838–1839), Debrecenben (1842–1843) végezte. Késmárkon 1840–1841-ig helyettes tanárként, 1842–1845-ig Debrecenben nevelőtanárként működött, ezt követően egy éven át Bécsben képezte tovább magát természettudományos tárgyakból. A Botanisches Tauschvereinnel is ekkor kerülhetett kapcsolatba. 1846-ban tért vissza a Felvidékre, ahol haláláig az Eperjesi Evangélikus Líceumban tanított. (Markó 2002)

Hölzl, Michael (1791–1871?)

Mariazellben élő, ott praktizáló gyógyszerész volt, aki ötven évig vezette a XVIII. század elején (1718) alapított, napjainkban is működő gyógyszertárat. Tevékenysége ismertté tette nevét botanikusként és az Alpok gyógynövényflórájának korabeli legjobb ismerőjeként.

Laforet von Speyer (? – ?)

Egyházi személy Rheinland-Pfalz tartomány Speyer nevű városában. Alapító tagja volt az 1840-ben alapított természettudományos társaságnak, melyet F. W. Schultz javaslatára hoztak létre, s Johann Adam Pollich (1741–1780) tiszteletére nevezték el. A ma is létező tudományos társaság jelenlegi neve: Pollichia Verein für Naturforschung und Landespflege e. V. Az 1843-ban kiadott éves jelentés és az azt követő évfolyamok számos helyen említik Laforet von Speyer nevét.

Lechler, Willibald (1814–1856)

Reutlingenben végezte gyógyszerészeti tanulmányait, majd Németország és Ausztria különböző helyein tevékenykedett. Stuttgartban saját gyógyszertárat létesített, amely 1839–1849 között működött. 1850-ben Dél-Amerikába utazott, expedícióján gyűjtött anyagát Európában értékesítette. Négy év után visszatért Európába, s a tübingeni egyetemen doktorátust szerzett. Peruban szeretett volna letelepedni, de hajóra szállva megbetegedett, s út közben sárgalázban meghalt.

Lorinser, Gustav (1811–1863)

A csehországi Niemesben (ma Mimoň) született. Orvosi tanulmányait Prágában végezte, oklevelét 1838-ban kapta meg. Ezt követően szülővárosában praktizált, mellette botanikai kutatásokat folytatott. 1850-ben a csehországi Egerben (ma Cheb) főgimnáziumi tanár, majd 1852-től Pozsonyban tanított. 1861-ben Böh-misch Leipa-ba (ma Česká Lípa) költözött. Két év múlva Bécsben halt meg.

Noë, Friedrich Wilhelm (1798–1858)

Berlinben született osztrák gyógyszerész és botanikus. Hosszabb ideig Fiumében (ma Rijeka) gyógyszerészként tevékenykedett, a Balkánon botanizált, majd 46 éves korában Isztambulba távozott, ahonnan már nem tért vissza. Isztambul orvosi egyetemén növénytant tanított és a botanikus kert vezetője volt. Balkáni és közép-ázsiai kutatásai jelentősek.

Oenicke, Hermann Karl (–1851?)

Potsdami gyógyszerész. A bécsi csereegylet tagja volt.

Pokorny, Alois (1826–1886)

Iglauban (ma Jihlava, Csehország) született. A Bécsi Egyetemen filozófiát hallgatott (1844–1848), majd természettudományi tárgyakat is. Ezt követően gimnáziumokban és a bécsi egyetemen tanított. A Göttingeni Egyetemen filozófiai doktorátust szerzett 1855-ben. A növénytan számos szakterületén kutatott, de elméleti és gyakorlati pedagógiai munkássága is jelentős. Magyarország lánjainak kutatása során fontos eredményeket közölt. Az Osztrák Botanikai Társaságnál magas tiszteket töltött be. Hatvanéves korában Innsbruckban érte a halál.

Rehsteiner, Johann Konrad (1797–1858)

Polgári család gyermekeként született Specherben. Teológiai tanulmányait Gottstattban és St. Gallenben végezte, 1818-ban pappá szentelték. Ezt követően Halleban folytatta teológiai és természettudományi tanulmányait, majd Svájc számos településén látott el egyházi szolgálatot. 12 000 lapot számláló herbáriuma egyike volt Svájc legjelentősebb növénygyűjteményeinek. Jelentős volt geológiai és ősmaradvány gyűjteménye is. Számos bel- és külföldi tudományos társaságnak és csereegyletnek volt tagja. Eichbergben, utolsó állomáshelyén hunyt el.

Skofitz, Alexander (1822–1892)

Gyógyszerész és botanikus. Nevéhez fűződik Ausztria-Magyarország első botanikai folyóiratának, az *Österreichisches Botanisches Wochenblatt*nak (1851–1857), majd az *Österreichische Botanische Zeitschrift*-nek (1858-tól) az alapítása és szerkesztése. Az ÖBZ (melyet haláláig, 1892-ig szerkesztett) a maga idejében Közép-Európa egyik vezető botanikai folyóiratának számított, amelyben magyar

botanikusoknak is rendszeresen jelentek meg cikkei. 1848–1850-ben a Magyar Királyi Természettudományos Társulat „rendes és tankedvelő” taggá választotta. (Kovács 1851).

Spatzier, Convall (1847–1903)

A csehországi Jägerndorfban (ma Krnov) született. Apja gyógyszerész hivatását folytatta. Középiskolai és gyógyszerészeti tanulmányait követően 1870-ben kémiai doktorátust szerzett a bécsi egyetemen. 1883-ban átvette apja gyógyszerárát s tovább gyarapította annak természettudományi és régészeti-művészettörténeti gyűjteményét. 1898-ban nagy álma valósult meg: ázsiai utazást tett, ahonnan értékes múlincsekkel tért vissza. Útja során Észak-Amerikában is megfordult. Polihisztorként számos tudományterületen maradandót alkotott.

Streinz, Wenzel Matern (1792–1876)

A csehországi Wittingauban született. Érettségijét Budweisben szerezte 1808-ban. Orvosi tanulmányait számos anyagi nehézsége ellenére 1817-ben sikerült befejeznie. Orvosi pályájának gyakorlása során a Habsburg Birodalom sok városában tevékenykedett, többek között Prága, Salzburg, Linz voltak állomáshelyei. Jelentős orvosi és természettudományos művek szerzője, herbáriumában 7000 faj volt képviselve. Szerteágazó szakmai-tudományos tevékenysége kapcsán sok orvosi és természettudományos társaság aktív, megbecsült tagja volt. Grazban hunyt el.

Widerspach, Freiherr von (?-?)

Szűkebb értelemben vett biográfiai adatokat az általunk hozzáférhető nyomtatott irodalomban és internetes forrásokban nem találtunk. Báró Widerspach főhadnagy, majd századosi rangban az osztrák hadseregben szolgált, később postafőtiszt. A Botanische Tauschverein szorgalmas tagja volt, az *Österreichisches Botanisches Wochenblatt* 2. 1852. – 5. 1855. évfolyamaiban gyakran találkozhattunk a nevével. Ezt követően a folyóirat és utódja nem említi. A Strassburgi Egyetem herbáriumában található lapjai 1845–1851 közé datálódnak (Hof – Deluzarche 2013), s Alsó-Ausztria, Tirol, Bécs, Berlin, Szilézia (Galizia) a fontosabb gyűjtőhelyek. Cserkapcsolatainak intenzitását bizonyítja, hogy Opiz (1854) szerint 1854-ben 9490 példánnyal ő vezette a Botanische Tauschverein listáját. Egy-egy fajból 100, 300, és 600 lap képezte cserére bocsátott anyagát.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket fejezzük ki Jakab Réka levéltárosnak (MOL Veszprém Megyei Levéltár, Veszprém) a nehezen olvasható gót kézírású cédulák megfejtésében nyújtott segítségéért, valamint Csécs Teréz könyvtárosnak (Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, Győr) a Rómer–Ebenhöch-levelezés vonatkozó adatainak közléséért.

Aichinger von Aichenhay, Joseph	1
Ballay Valér	7
Bilimek, Dominik	15
Buek, Heinrich Wilhelm	1
Facchini, Franz	2
Fürstenwärther, Freiherr von	1
Gebhard, Johann Nepomuk	1
Hähnel, ?	1
Hatzi, Anton	39
Hazslinszky Frigyes	3
Hözl, Michael	2
Laforet von Speyer	2
Lechler, Willibald	4
Lorinser, Gustav	2
Noë, Friedrich Wilhelm	4
Oenicke, Hermann Karl	4
Pokorny, Alois	3
Rehsteiner, Johann Konrad	3
Skofitz, Alexander	15
Spatzier, Convall	2
Streinz, Wenzel Matern	1
Widerspach, Freiherr von	1

1. táblázat

A feldolgozott gyűjteményrész gyűjtői és s gyűjtött lapok száma

2. táblázat
Rómer Flóris cserekapcsolatainak herbáriumi lapjai a Magyar Természettudományi Múzeum Történeti Gyűjteményében

Érvényes taxonnév	Cédulára írt név	Cédula szövege	Mai településhatár	Gyűjtési idő	Azonosító	Leg.
<i>Achillea clavennae</i> L.	<i>Achillea clavennae</i> L.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739754	Ballay Valér
<i>Achillea nana</i> L.	<i>Achillea nana</i> L.	Furoa am Gotthardt.	0	1844. 08	BP739752	Rehsteiner, Johann Konrad
<i>Achillea setacea</i> Waldst. & Kit.	<i>Achillea setacea</i> W.K.	Istria	0	0	BP739751	Pokorny, Alois
<i>Adoxa moschatellina</i> L.	<i>Adoxa moschatellina</i> L.	0	0	0	BP739796	0
<i>Alnus alnobetula</i> (Ehrh.) K. Koch	<i>Alnus viridis</i> L.	Stuttgart	Piskorzno	0	BP739753	Lechler, Willibald
<i>Androsace obtusifolia</i> All.	<i>Androsace obtusifolia</i> All.	Hohenzinken	Seckau	0	BP739747	Hatzi, Anton
<i>Anemone alpina</i> L.	<i>Anemone alpina</i> Linn.	Hochfeld, Seetaler Alpen	0	0	BP739748	Hatzi, Anton
<i>Anthemis cretica</i> L. subsp. <i>carpatica</i> (Willd.) Grierson	<i>Anthemis styriaca</i> Velt.	Hohenzinken	Seckau	0	BP739746	Hatzi, Anton
<i>Arabis halleri</i> (L.) O'Kane & Al-Shehbaz	<i>Arabis halleri</i> L.	Nasswald	Nasswald	0	BP739690	Bilimek, Dominik
<i>Arabis thaliana</i> (L.) Heynh.	<i>Sisymbrium thalianum</i> L.	Niemes in Bóhm.	Mimoň	0	BP739713	Lorinser, Gustav
<i>Arabis alpina</i> L.	<i>Arabis alpina</i> L.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739691	Ballay Valér
<i>Arctous alpina</i> (L.) Nied.	<i>Arctostaphylos alpina</i> Spr.	Hochschwab	0	0	BP739689	Hözl, Michael
<i>Arnica montana</i> L.	<i>Arnica montana</i> L.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739684	Bilimek, Dominik
<i>Arnosera minima</i> (L.) Schweigg. & Körte	<i>Arnosera minima</i> Gaertn.	Pfalz	0	0	BP739686	Laforet, von Speyer
<i>Aster alpinus</i> L.	<i>Aster alpinus</i> L.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739704	Ballay Valér
<i>Atriplex littoralis</i> L.	<i>Atriplex salina</i> Desf.	Fiume	Rijeka	0	BP739696	Noe, Friedrich Wilhelm

Érvényes taxonnév	Cédulára írt név	Cédula szövege	Mai településhatár	Gyűjtési idő	Azonosító	Leg.
<i>Callianthemum angustifolium</i> Wirtsek	<i>Ranunculus rutaeifolius</i> L.	Hochfeld, Judenburger Alpen	Krakau	0	BP739678	Hatzi, Anton
<i>Cardamine amara</i> L.	<i>Cardamine amara</i> Linne	In osten Schlesien um Jägerndorf	Krnov	0	BP739749	Spatzier, Convall
<i>Celtis australis</i> L.	<i>Celtis australis</i> L.	Brixen	Brixen	0	BP739685	Bilimek, Dominik
<i>Chamaorchis alpina</i> (L.) Rich	<i>Chamaorchis alpina</i> Rich.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739683	Bilimek, Dominik
<i>Chrysosplenium oppositifolium</i> L.	<i>Chrysosplenium oppositifolium</i> L.	Füllengrund bei Beuhm. Leppa	Česká Lípa	0	BP739698	Lorinser, Gustav
<i>Cotoneaster integerrimus</i> Medik.	<i>Cotoneaster vulgaris</i> Lind.	Wien	Wien	0	BP739695	Skofitz, Alexander
<i>Crepis alpestris</i> (Jacq.) Tausch	<i>Hieracium alpestre</i> Jacq.	Urach	Bad Urach	0	BP739760	Lechler, Willibald
<i>Crepis terglouensis</i> (Hacq.) A. Kern.	<i>Soyeria hyoseridifolia</i>	Kaibling	Admont	0	BP739735	Bilimek, Dominik
<i>Cymbalaria muralis</i> P. Gaertn., P. Mey. & Scherb.	<i>Anthriscinum cymbalaria</i> L.	Gratz an den Stadtmauern	Graz	0	BP739745	Gebhard, Johan Nepomuk
<i>Cytisus hirsutus</i> L.	<i>Cytisus supinus</i> L.	Istria	0	0	BP739705	Skofitz, Alexander
<i>Dianthus alpinus</i> L.	<i>Dianthus alpinus</i> L.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739693	Bally Valér
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> Scop. subsp. <i>germanicum</i> (Grenl) Gams	<i>Dorycnium suffruticosum</i> Vill.	Istria	0	0	BP739703	Skofitz, Alexander
<i>Draba aizoides</i> L.	<i>Draba aizoides</i> L.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739702	Bilimek, Dominik
<i>Draba siliquosa</i> M. Bieb.	<i>Draba johannis</i> Host.	Seetheralpen	0	0	BP739701	Hatzi, Anton
<i>Epilobium alsinifolium</i> Vill.	<i>Epilobium organifolium</i> L.	Rotherwand, Voralberg	0	1846. 07.	BP739663	Rehsteiner, Johann Konrad
<i>Epipactis atrorubens</i> (Hoffm.) Besser	<i>Epipactis atrorubens</i> Hoffm.	bei Königsberg in Preussen	Kaliningrad	0	BP739651	Buek, Johann Nicolaus
<i>Erica tetralix</i> L.	<i>Erica tetralix</i> L.	Düsselthal bei Düsseldorf auf Torfwiesen	Düsseldorf	0	BP739662	Oenicke, Hermann
<i>Erigeron uniflorus</i> L.	<i>Erigeron uniflorus</i> L.	Gross Glockner	Heiligenblut	0	BP739661	Bilimek, Dominik

Érvényes taxonnév	Cédulára írt név	Cédula szövege	Mai településhatár	Gyűjtési idő	Azonosító	Leg.
<i>Euphorbia amygdaloides</i> L.	<i>Euphorbia sylvatica</i> Jacquin	um Gratz	Graz	0	BP739657	Streinz, Wenzel Matern
<i>Euphorbia pannonica</i> Host	<i>Euphorbia pannonica</i> Host	Can.	0	0	BP739654	Pokorny, Alois
<i>Filago arvensis</i> L.	<i>Gnaphalium arvense</i> Rchb.	Istria	0	0	BP739656	Skofitz, Alexander
<i>Gagea pusilla</i> (F. W. Schmidt) Sweet	<i>Gagea pusilla</i> Schm.	Istria	0	0	BP739763	Skofitz, Alexander
<i>Genista pilosa</i> L.	<i>Genista pilosa</i> L.	Schwarzwald	0	0	BP739764	Lechler, Willibald
<i>Genista sagittalis</i> L.	<i>Genista sagittalis</i> L.	Sopron	Sopron	0	BP739682	Bally Valér
<i>Gentiana acaulis</i> L.	<i>Gentiana acaulis</i> L.	Alpes Austriae	0	0	BP739765	Skofitz, Alexander
<i>Gentiana pumila</i> Jacq.	<i>Gentiana pumila</i> Jacq.	Kaibling	Admont	0	BP739660	Hatzi, Anton
<i>Gentiana punctata</i> L.	<i>Gentiana punctata</i> L.	0	0	0	BP739659	Hatzi, Anton
<i>Gentiana verna</i> L.	<i>Gentiana verna</i> L.	Hochkaibling	Admont	0	BP739658	Hatzi, Anton
<i>Goodyera repens</i> (L.) R. Br.	<i>Goodyera repens</i>	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739653	Bilimek, Dominik
<i>Hammarbya paludosa</i> (L.) Kuntze	<i>Malaxis paludosa</i> Sw. <i>Ophrys palludosa</i> Linne	Berlin	Berlin	0	BP739679	Oenicke, Hermann
<i>Hedysarum hedysaroides</i> (L.) Schinz & Tell.	<i>Helysarum obscurum</i> Linn.	Hohenzinken	0	0	BP739758	Hatzi, Anton
<i>Helleborus viridis</i> L.	<i>Helleborus viridis</i> L.	Graz, am Rosenberg	Graz	0	BP739759	0
<i>Hermidium monorchis</i> (L.) R. Br.	<i>Ophrys monorchis</i> ./Hermi- nium monorchis Rchb.	0	0	0	BP739681	Hazlinszky Frigyes
<i>Hormungia alpina</i> (L.) O. Appel	<i>Lepidium alpinum</i> L.	Mühlau bei Admont	Admont	0	BP739731	Hatzi, Anton
<i>Hormungia petraea</i> (L.) Rchb.	<i>Teesdalia petraea</i> Rchb.	0	0	0	BP739723	Skofitz, Alexander
<i>Hypochaeris helvetica</i> Wulfen	<i>Hypocöris helvetica</i>	Stiria sup.	0	0	BP739755	Hatzi, Anton

Érvényes taxonnév	Cédulára írt név	Cédula szövege	Mai településhatár	Gyűjtési idő	Azonosító	Leg.
<i>Illecebrum verticillatum</i> L.	<i>Illecebrum verticillatum</i> L.	Potsdam. ?	Potsdam	0	BP739756	Oenicke, Hermann
<i>Jacobaea incana</i> (L.) Veldcamp subsp. <i>carniolica</i> (Willd.) B. Nord. & Greuter	<i>Senecio carniolicus</i> Willd.	Lösenstein	Lösenstein	0	BP739715	Bilimek, Dominik
<i>Juniperus oxycedrus</i> L.	<i>Juniperus oxycedrus</i> L.	Fiume	Rijeka	0	BP739757	Bilimek, Dominik
<i>Lavandula stoechas</i> L.	<i>Lavandula stoechas</i> L.	in ditione Constantinopolitana	Istanbul	1844	BP739729	Noe, Friedrich Wilhelm
<i>Leontodon hispidus</i> L.	<i>Apargia hispida</i> Willd.	In osten Schlesien bei Jägerndorf	Krnov	0	BP739692	Spatzier, Convall
<i>Leontopodium nivale</i> (Ten.) Huet ex Hand.-Mazz. subsp. <i>alpinum</i> (Cass.) Greuter	<i>Gnaphalium leontopodium</i> L.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739655	Bilimek, Dominik
<i>Limonium cancellatum</i> (Bernh. ex Bertol.) Kuntze	<i>Statice cancellata</i> Bernh.	Pola in Istrien	Pula	0	BP739736	Skofitz, Alexander
<i>Limonium gmelinii</i> (Willd.) Kuntze	<i>Statice limonium</i> L.	Fiume	Rijeka	0	BP739740	Noe, Friedrich Wilhelm
<i>Limosella aquatica</i> L.	<i>Limosella aquatica</i> L.	Eperies	Prešov	0	BP739680	Hazslinszky Frigyes
<i>Linnaea borealis</i> L.	<i>Linnaea borealis</i> Gron.	Berlin	Berlin	0	BP739720	Oenicke, Hermann
<i>Linum austriacum</i> L.	<i>Linum austriacum</i> L.	Istria	0	0	BP739719	Skofitz, Alexander
<i>Loiseleuria procumbens</i> (L.) Loisel	<i>Azalea procumbens</i> L.	Hochschwab	0	0	BP739697	Hölzl, Michael
<i>Lysimachia nemorum</i> L.	<i>Lysimachia nemorum</i> L.	Istria	0	0	BP739718	Skofitz, Alexander
<i>Minuartia austriaca</i> (Jacq.) Hayek	<i>Sabulina austriaca</i> Jacq.	0	0	0	BP739716	Bilimek, Dominik
<i>Minuartia sedoides</i> (L.) Hiern	<i>Cherleria sedoides</i> L.	Reichard, Seckauer Gebirg	0	0	BP739699	Hatzi, Anton
<i>Najas marina</i> L.	<i>Najas marina</i> L.	Speyer	Speyer	0	BP739868	Laforet, von Speyer
<i>Neottia cordata</i> (L.) Rich.	<i>Ophrys cordata</i>	Lichtmessberg bei Admont	Admont	0	BP739877	Hatzi, Anton

Érvényes taxonnév	Cédulára írt név	Cédula szövege	Mai településhatár	Gyűjtési idő	Azonosító	Leg.
<i>Oxytropis campestris</i> (L.) DC.	<i>Oxytropis campestris</i> DC.	Judenburgeralpen	0	0	BP739855	Bilimek, Dominik
<i>Oxytropis jacquinii</i> Bunge	<i>Astragalus montanus</i> Linne	Kaibling	Admont	0	BP739694	Hatzi, Anton
<i>Papaver alpinum</i> L.	<i>Papaver bursari</i> Crantz	Kaibling	Admont	0	BP739677	Hatzi, Anton
<i>Parietaria judaica</i> L.	<i>Parietaria diffusa</i> M. K.	Fiume	Rijeka	0	BP739675	Bilimek, Dominik
<i>Pedicularis asplenifolia</i> Flörke ex Willd.	<i>Pedicularis asplenifolia</i> Flörke	Hohenzinken	Seckau	0	BP739676	Hatzi, Anton
<i>Pedicularis incarnata</i> L.	<i>Pedicularis incarnata</i> Jacq.	DaxAlpen isn Steyermark	0	1844.07. 22.	BP739674	Hachnel[?]
<i>Pedicularis oederi</i> Vahl	<i>Pedicularis versicolor</i> Wahlenb.	Hohenzinken	Seckau	0	BP739671	Hatzi, Anton
<i>Pedicularis portenschlagii</i> Saut. ex Rchb.	<i>Pedicularis portenschlagii</i> Saut. ex Rchb.	Hauseck. Rottenmannertauern	0	0	BP739673	Hatzi, Anton
<i>Pedicularis rosea</i> Wulfen	<i>Pedicularis rosea</i> Jacq.	Kaibling	Admont	0	BP739672	Hatzi, Anton
<i>Peltigera canina</i> (L.) Willd.	<i>Peltaria canina</i>	0	0	0	BP739641	0
<i>Petrocallis pyrenaica</i> (L.) R. Br.	<i>Draba pyrenaica</i> L.	Kaibling bei Admont	Admont	0	BP739700	Hatzi, Anton
<i>Phyteuma orbiculare</i> L.	<i>Phyteuma orbiculare</i> L.	Schökl b. Gratz	Graz	1846.06. 30.	BP739667	Fürstenwärtel, Freiheit von
<i>Phyteuma spicatum</i> L.	<i>Phyteuma spicatum</i> L.	Sopronii	Sopron	1844.06.	BP739708	Ballay Valér
<i>Pilosella aurantiaca</i> (L.) F. W. Schultz & Sch. Bip.	<i>Hieracium aurantiacum</i> L.	0	0	0	BP739761 _b	Hatzi, Anton
<i>Pilosella echinoides</i> (Lumn.) F. W. Schultz & Sch. Bip.	<i>Hieracium echinoides</i>	Istria	0	0	BP739761 _a	Skofitz, Alexander
<i>Polytrichum commune</i> Hedw.	<i>Polytrichum commune</i>	Grafenberg	Grafenberg/Eggenburg	0	BP739643	0
<i>Potentilla argentea</i> L.	<i>Potentilla cinerea</i> Chaix.	Istria	0	0	BP739844	Skofitz, Alexander
<i>Primula auricula</i> L.	<i>Primula auricula</i> L.	Zonberg	0	0	BP739670	Hatzi, Anton

Érvényes taxonnév	Cédulára írt név	Cédula szövege	Mai településhatár	Gyűjtési idő	Azonosító	Leg.
<i>Primula farinosa</i> L.	<i>Primula farinosa</i> L.	Ennsthal, sumpfighe Wiese	0	0	BP739669	Hatzi, Anton
<i>Primula integrifolia</i> L.	<i>Primula integrifolia</i> Jacq.	Kaibling	Admont	0	BP739668	Hatzi, Anton
<i>Pseudorchis albida</i> (L.) Á. Löve & D. Löve	<i>Orchis albida</i> All.	0	0	0	BP739871	0
<i>Ranunculus crenatus</i> Waldst. & Kit..	<i>Ranunculus crenatus</i> WK.	Lössstein Rottenmanner Tauern	0	0	BP739885	Hatzi, Anton
<i>Rhinanthus minor</i> L.	<i>Alectorolophus minor</i> Rchb.	0	0	0	BP739803	0
<i>Rhododendron ferrugineum</i> L.	<i>Rhododendron ferrugineum</i> L.	Rottenmanner Tauern	0	0	BP739666	Hatzi, Anton
<i>Rhododendron hirsutum</i> L.	<i>Rhododendron hirsutum</i> L.	Ennstalsstein	0	0	BP739665	Hatzi, Anton
<i>Rhodothamnus chamaecistus</i> (L.) Rchb.	<i>Rhododendron chamaecistus</i> L.	Admont	Admont	0	BP739664	Hatzi, Anton
<i>Salix alba</i> L. var. <i>vitellina</i> (L.) Stokes	<i>Salix vitellina</i> L.	Istria	0	0	BP739732	Skofitz, Alexander
<i>Salix caesia</i> Vill.	<i>Salix caesia</i> Vill.	Padia	Padova	0	BP739717	Facchini, Franz
<i>Salix elaeagnos</i> Scop.	<i>Salix incana</i> Schr.	Stuttgart	Piskorzno	0	BP739733	Lechler, Willibald
<i>Saxifraga androsacea</i> L.	<i>Saxifraga androsacea</i> L.	Judenburger Alpen	0	0	BP739742	Hatzi, Anton
<i>Saxifraga burseriana</i> L.	<i>Saxifraga burseriana</i> L.	Sparafeld, Hochalpen	Admont	0	BP739743	Hatzi, Anton
<i>Saxifraga aphylla</i> Sternb.	<i>Saxifraga stenopetala</i> Gaudin	Sparafeld, Hochalpen	Admont	0	BP739738	Hatzi, Anton
<i>Saxifraga caesia</i> L.	<i>Saxifraga caesia</i> L.	Seethaler Alpen	0	0	BP739741	Hatzi, Anton
<i>Saxifraga sedooides</i> L.	<i>Saxifraga sedooides</i> Linne	Sparafeld, Hochalpen	Admont	0	BP739737	Hatzi, Anton
<i>Scandix pecten-veneris</i> L.	<i>Scandix pecten-veneris</i> L.	Merkenstein bei Wien	Wien	0	BP739913	Hazzlinszky Frigyes
<i>Silene alpestris</i> Jacq.	<i>Silene quadrifida</i> L.	Rechnitzer Alpen	Rechnitz	0	BP739712	Rehsteiner, Johann Konrad

Érvényes taxonnév	Cédulára írt név	Cédula szövege	Mai településhatár	Gyűjtési idő	Azonosító	Leg.
<i>Silene alpestris</i> Jacq.	<i>Silene alpestris</i> Jacq.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739707	Skofitz, Alexander
<i>Soldanella minima</i> Hoppe	<i>Soldanella minima</i> Hoppe	0	0	0	BP739709	Hatzi, Anton
<i>Soldanella montana</i> Willd.	<i>Soldanella montana</i> Willd.	Ritz bei Admont	Admont	0	BP739711	Hatzi, Anton
<i>Soldanella pusilla</i> Baumg.	<i>Soldanella pusilla</i> Baumg.	Seethaler Alpen	0	1844. 06.	BP739710	Hatzi, Anton
<i>Taraxacum erythrospermum</i> Andr. ex Besser	<i>Taraxacum laevigatum</i> DC.	Türkenschanz bei Wien	Wien	1846. 05.	BP739722	Aichinger von Aichenhay, Joseph
<i>Thlaspi alpestre</i> Jacq.	<i>Thlaspi alpestre</i> L.	Schneeberg	Puchberg am Schneeberg	0	BP739724	Ballay Valér
<i>Thuja occidentalis</i> L.	<i>Thuja occidentalis</i> L.	In sylvia montis Cobenzl	Wien	0	BP739649	Pokorny, Alois
<i>Tofieldia pusilla</i> (Michx.) Pers.	<i>Tofieldia borealis</i> Wahlb.	Hohenschwab im Steiermark	0	0	BP739739	Bilimek, Dominik
<i>Tolpis staticifolia</i> (All.) Sch. Bip.	<i>Hieracium staticifolium</i> All.	Auf dem zwischen Schotter bei St. Pölten in Unter Österreich	Sankt Pölten	1845	BP739762	Widerspach, Freiherr von
<i>Trifolium incarnatum</i> L.	<i>Trifolium incarnatum</i> L.	in ditone Constantinopolitana	Istanbul	1844.	BP739721	Noe, Friedrich Wilhelm
<i>Valeriana celtica</i> L.	<i>Valeriana celtica</i> L.	Alpes Carinthie	0	0	BP739725	Skofitz, Alexander
<i>Veronica bellidiioides</i> L.	<i>Veronica bellidiioides</i> L.	0	0	0	BP739726	0
<i>Viola biflora</i> L.	<i>Viola biflora</i> L.	Am Zoll	0	0	BP739727	Hatzi, Anton
<i>Viola lutea</i> Huds.	<i>Viola lutea</i> Huds.	Hauseck. Rottenmanner Tauern	0	0	BP739728	Hatzi, Anton
<i>Vitaliana primuliflora</i> Bertol.	<i>Aretia vitaliana</i> L.	Südtirol	0	0	BP739688	Facchini, Franz
<i>Vitaliana primuliflora</i> Bertol.	<i>Androsace lutea</i> L.	Kaibling	Admont	0	BP739750	Hatzi, Anton

IRODALOM

- AICHINGER VON AICHENHAYN, Joseph
1847 *Botanischer Führer in und um Wien*. Fr. Beck's Universität-Buchhandlung, Wien. IV, 524, 136.
- ANGETTER, Daniela
2015 Bilimek, Dominik (1813 – 1884): Naturwissenschaftler, Lehrer und Priester. In: *ÖBL Online-Edition*, Lfg. 4 (30. 11. 2015) <http://www.biographien.ac.at/oebl?frames=yes> 2012. 12. 26
- GALAMBOS István – SCHMIDT Dávid
2015 A Magyar Természettudományi Múzeum Történeti Gyűjteményének (Collectio Historicae) Rómer Flóris által gyűjtött herbáriumi lapjai. *Arrabona* 51. 2013. (2015) 23–44.
2017 A Magyar Természettudományi Múzeum Történeti Gyűjteményének (Collectiones Historicae) Rómer Flóris által gyűjtött herbáriumi lapjai. II. *Arrabona* 52. 2014. (2017) 25–34.
- GEBHARD, Johann Nepomuk
1821 *Verzeichniss der von dem Jahre 1804 bis 1819 auf meinen botanischen Reisen durch und in der Steyermark selbst beobachteten gesammelten, und, bis auf wenige, bereits in meinen Centurien getrocknet gelieferten Pflanzen*. – Grätz: Tanzer; XX + 307.
- H. H.
1828 *Nekrolog. Bayerischer literärischer und merkantilischer Anzeiger*. Nr. 1. 2. Januar 1928. 6. Sp.
- HOF, Michel – DELUZARCHE, Françoise
2013 *Inventaire des collecteurs et des collections de l'Herbier de l'Universite de Strasbourg (STR) . 19 novembre 2013*. Version 2013_01 https://herbier.unistra.fr/uploads/media/Inventaire_Herbier_Strasbourg_2013.pdf 2016. 12. 17.
- JÁVORKA Sándor
1942 A nádor-család növénygyűjteménye a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonában. *Botanikai Közlemények* 39. 635–638.
- KLEIN Gyula (szerk.)
1877 *Apróbb közlemények. Növénytan. Természettudományi Közlöny* 9. 132.
- KOVÁCS Sebestyén Endre
1851 A Király Magyar Természettudományi Társulat története. – In: Gáspár János (szerk.): *A Királyi Magyar Természettudományi Társulat Évkönyvei. Második kötet. 1845–1850*. Pest, 1–43.
- LEITHNER, Josef von – Skofitz, Alexander
1856 *Botanisches Tauschverein in Wien. Österreichisches Botanisches Wochenblatt* Vol. 6, No. 50 (11. Dez. 1856), 395–398.
- MALY, Josef Karl
1868 *Flora von Steiermark*. Wien, Wilhelm Braumüller Verl. p. 303.
- MARKÓ László (főszerk.)
2002 *Új magyar életrajzi lexikon*, III. (H–K). Magyar Könyvklub, Budapest.
- MAYER Farkas
é. n. *Főapátsági Gyűjtemények*. <http://collections.osb.hu/szertar.html> (Hozzáférés: 2015.01.10.)
- OPIZ, Philipp Maximilian
1844 *Pflanzentauschunternehmen*. In: *Isis. Enzyklopädische Zeitschrift, vorzüglich für naturgeschichte, vergleichende Anatomie und Physiologie von Oken*. 28. Bd., 237–240.
1854 *Botanische Tauschanstalt in Prag. Oesterreichisches Botanisches Wochenblatt* Vol. 4. No. 11. (16. März 1854), 92–94.
- PLANT List
2013 *The Plant List Version 1.1*. <http://www.theplantlist.org/> (2016. 12. 26.)

RABENHORST, Ludwig Gottlob – SKOFITZ, Alexander

- 1853 Jahresbericht des botanischen Tauschvereins in Wien, im Jahre 1852.
Oesterreichisches Botanisches Wochenblatt Vol. 3, No. 6 (10. Februar 1853), 42–48.

SKOFITZ, Alexander

- 1852 Botanisches Tauschverein in Wien. *Österreichisches Botanisches Wochenblatt* 2 (52),
413–416.

- 1854 Jahresbericht des botanischen Tauschvereins in Wien, im Jahre 1853.
Österreichisches Botanisches Wochenblatt Vol. 4, No. 5 (2. Februar 1854), 42-47.

THUM, Jürgen

- 1998 *Anemone trifolia* L.bei St. Gallen in der Obersteiermark wiederentdeckt! *Notizen
Flora Steiermark* 15. 3–12

ZÓLYOMI Bálint

- 1942 Rómer Flóris hansági növényei. In: Boros Á. (összeáll.): Szakosztályi ügyek. Az
1942. évi június hó 11-én tartott 455. ülés. *Botanikai Közlemények* 39. 206–207.

**THE ELABORATION OF THE HERBARIUM CONTAINING RÓMER
COLLECTIONS IN THE HISTORICAL COLLECTION OF THE BOTANICAL
DEPARTMENT OF THE HUNGARIAN NATURE HISTORICAL MUSEUM**

The herbarium of Palatine Joseph of Habsburg and his descendants is a part of the Historical Collection of the Botanical Department of the Hungarian Nature Historical Museum in Budapest. The Rómer Herbarium, which could be incorporated into this family herbarium by means of an act of bestowal, consists of two parts: 208 pages represent Rómer's private collection, while 121 pages are a result of different exchange connections. The present paper looks into the data of these latter 121 pages unfolding the information that could be drawn from the cards of the individual pages and presents the brief biographies of 22 collectors.

István Galambos – Dávid Schmidt